

Posamezna številka:

1 krono.

TABOR izhaja vsak dan, razven nedelje in praznikov, ob 12. uri z danim naslovnim dnevno ter obno celotno 100 K., polletno 90 K., letno 85 K., umetno 15 K. Izdajatelj po dogovoru. Pri vsaki izdaji plačati.

Kar se ne plača imenuje TABORA, KARŠNJE, Jurčičeva ulica št. 6.

Posamezna številka:

1 krono.

UREDNIŠTVO se nahaja v Mariboru, Jurčičeva ul. št. 6, I. nadstropje. Telefon intern. št. 170. UPRAVA se nahaja v Jurčičevi ulici št. 6, pritličje, črna. Telefon št. 24. ŠHS poštnoobdelovalna ura št. 11.701.

Na naročila brez denarja se ne odziva. — Rokopis se ne vrne.

TABOR

Leto: II.

Maribor, četrtek 21. aprila 1921

Številka: 89.

Dr. VLADIMIR SERNEC:

Občinske volitve v Mariboru

(Konec).

Preostaja nam še začrtati naše stališče napram Nemcem in drugim strankam. Nihče ne more od nas Slovencev zahtevati, da bi dali sami sovražniku nož v roke, da nas z njim zakolje. Oni naši someščani, ki so še pred nekaj meseci agitirali s vso vneto za priključitev Maribora k Nemški Avstriji nas vendar le ne bodo imeli za tako neumne, da bi jim dali sedaj politično moč v roke in da sedaj verjamemo v njihovo državljansko zvestobo. Bila je zgolj politična samoobramba, da se jih je izključilo od teh volitev. Povrh je ta ukrep v skladu z njihovo pravico optirati za Nemško Avstrijo in vendarle ni dopustno, da bi ljudje, ki nočejo postati tuji državljani, odločali v naših javnih zadevah. Sicer pa se mnogo nemških rodbin še sedaj izseljuje.

Oni pravi Nemci pa, ki se hočejo res ne samo na zunaj temveč kot zvesti državljani oklepali naše kraljevine, smejo od nas pričakovati vse državljanske pravice. Ze danes imajo tukaj svoje ljudske šole, ki jih naši brati na Koroškem nimajo več; izvzemši ono pobijanje šip po nesrečnem izidu plebiscita na Koroškem, se nobenemu Nemcu tukaj ni zgodilo osebno nasilje — vzlic temu ne, da trpijo naši Korošci taka nasilja od strani Heimatsdiensta skoraj vsak dan. Nemci bodo dobili v bodoče, ko se njihova državljanska zvestoba dokaže, tudi vse politične pravice in se bodo pričeli, da pri nas in poleg nas ni tako slabo živeti.

Kar se tiče stališča napram drugim strankam, ponavljamo že opetovano na glaseno stališče, da bomo pri občinskih volitvah z narodno - socialno stranko pač tekmovali, ne se pa borili proti njej. V dosedanem sosvetu ni bilo niti enega slučaja, da bi si prišli obojestranski zastopniki navskriž in ni pričakovati, da bi bilo v bodočem občinskem odboru drugače. Obe struji sta narodni in napredni in resnični demokratizem se udejstvuje gotovo tudi socialno. Mi celo pozivamo svoje somišljenike, da na dan volitve tudi ob danih prilikah — vplivajo na to, da se pristaši narodno-socialne stranke čim najbolj polnoštevilno vdeležijo volitev.

Drugače pa je stvar s klerikalno stranko.

Ne da bi očitali osebi dr. Leskovarja, ki je bil delj časa gerent občine, pomanjkanje osebne poštenosti ali nardnega čuta, smo vendarle občutili vsi napredni sloji v Mariboru kot nezasišano nasilje, da so bili v občinski sosvet imenovani skoraj izključno sami klerikalci in se je hotelo poklerikaliti celi odbor mestne hranilnice, tako, da v njem niti enega neklerikalca ne bi bilo. In to v mestu, kjer je ta stranka, kakor so pokazale volitve v ustavno skupščino, najmanjša od vseh. Pro forma se je sicer ponudilo naprednim strankam, da se imenuje nekaj privesnikov iz njihovih vrst, toda vlada, oz. gerent bi smel izbirati iz predloženega imenika po svoji volji; to bi bili potem njegovi zaupniki, ne naši.

Sedaj, ko je deželna vlada v naših rokah, se je po ključu zadnjih volitev dalo vsem strankam razven komunistom priliko, da imenujejo svoje zaup-

Politična situacija v Beogradu.

TIP Beograd, 20. aprila. V politični situaciji zadnjih dni sta bili važni predvsem dve vprašanji: vprašanje demisije notranjega ministra, ker je dosedanji notranji minister Drašković vsled slabega zdravstvenega stanja podal ostavko. Ker radikaleci, kakor tudi Pašić sam ni bil za Pribečevićevo kandidaturo, je bilo radi tega mnogo prerekajal. Sedaj je končno to vprašanje rešeno tako, da ostane Drašković notranji minister do sprejetja ustave. — Drugo pereče vprašanje je vprašanje

Iz plenarnih sej konstituante.

TIP Beograd, 19. aprila. Današnja sejo konstituante je otvoril Ribar ob pol 10. Poročevalec verifikacijskega odbora Mogovčević je poročal o sprejetju Protičeve ostavke, vsled česar je nastal tak nered, da je moral predsednik sejo prekiniti. Po odmoru je govoril minister za agrarno reformo Uzunović. Nadaljevanje seje ob 16. uri popoldan.

LDU Beograd, 19. aprila. Na popoldanski seji ustavotvorne skupščine, ki se je pričela ob 16.30 uri, je posl. Divac nadaljeval svoj govor, v katerem je izvajal med dr.: Danes živimo v dobi kapitalističnega despotizma. (Tako je!) Borba, katero sedanjost vodi proti temu despotizmu, je taka, kakor borba, ki se je vodila doslej proti političnem despotizmu. Ustava ni mogla rešiti vseh vprašanj, ampak je mogla dati v prvi vrsti smernice zakonodajstvu. Nas najbolj zanima delavsko vprašanje in vprašanje socializacije. Zato zahteva socialnodemokratska stranka, naj se ustava uredi po teh oколnostih. Naša industrija je majhna in ne producira niti toliko, kolikor bi mogla producirati, ker gledajo lastniki le na svoj lasten dobiček. (Posl. Ivanič: Prav naravno!) Z ozirom na ta medklic pravi govornik: Delavec ki ne mara delati, se izžene in ravno tako bi se morali izgnati tudi lastniki tvornic, ki nočejo delati kljub temu, da država potrebuje njihovih izdelkov. (Ploskanje na desnici in na levi.) Posl. Divac zahteva, naj se v ustavo uvrsti načelo zaščite interesov delavskega stanu, kar je gotovo v interesu vsega naroda. Nobeno vprašanje ne posega bolj globoko v interese naroda, kakor agrarno vprašanje. Vse dosednje revolucije so bile ekonomskega ali pa agrarnega značaja. Rusijo je dovedlo tako daleč samo agrarno vprašanje. — Nemško katastrofo je zakrivila nemška politika v korist veleposesnikom. Tudi mi smo stavljeni pred ta problem. Treba ga je rešiti le potom reforme ali potom revolucije. Socialnodemokratska stranka stoji na stališču, da je treba dati narodu poleg zemlje tudi sredstva, s katerimi jo more obdelovati. — Ustavni odsek naj še enkrat vzame v roko ustavni načrt in naj ga revidira v imenu mučenikov za narodno zedinjenje. (Ploskanje na desnici in na levi.) Nato dobi besedo posl. dr. Ivan Marković (rad.), poročevalec ustavnega odseka, ki izvaja: Vprašanje oblike države je bilo rešeno pri volitvah, kjer se je ogromna večina volilcev izrekla za monarhijo. Mi smo za monarhijo, narod jo zahteva, torej jo mora prine-

Veličastno zasedanje dalmatinskih otokov.

LDU Split, 19. aprila. Naša vojska je bila na otokih navdušeno sprejeta. Včeraj ob 6. uri zjutraj so prišli prvi oddelki naše vojske v Velo luko. Italijani izprva niso dopustili nobenih manifestacij. Ko pa so odšli, je navdušenje izbruhnulo z elementarno silo. Naša vojska je vkorakala v Blate v spremstvu velike množice naroda. Na pol poti so ji prišli Blačani nasproti, ki so vzklikali kralju Petru, regentu Aleksandru in dr. Trumbiću. Ob 14.30 uri je vkorakala vojska v Komis, ki je ves v zelenju. Ob 17.30 je došla naša vojska v Vis. Poveljniku Kovačeviću je prebivalstvo izročilo v spo-

Protičevega mandata. Protić je kakor znano podal kot poslanec ostavko že pred meseci, na razpravo pa je prišla njegova ostavka v verifikacijskem odboru pa komaj sedaj. O njej pa je razpravljajal ter jo sprejel samo ožji svet tega odbora, proti čemu je mnogo radikalec in drugih protestiralo v plenumu. Nastal je tako kočljiv spor, ki pa je tudi še poravnat, tako da pride vprašanje Protičeve ostavke znova v pretres in sicer pred plenumom odseka in potem še pred konstituanto.

sti tudi ustava. Na opombo o Kroni pravi: Če se krona posvetuje s kako skupino, tedaj preide odgovornost za dejanje, ki je posledica tega posvetovanja, na dotično skupino. Kar se tiče notranje ureditve države, je dr. Korošec postavil vprašanje samouprave na prvo mesto, ko je rekel, da je samoupravna edinica občina, toda točno ni, da sta vlada in ustavni odbor posvetila temu vprašanju premalo pozornosti. Občinska samouprava je zajamčena že po ustavi. Kar se tiče večjih samoupravnih edinic, bodo imele njih oblasti toliko dela, da bodo to faktično najpopolnejše samouprave. V načrtu je predvideno, da se predajo samoupravnim oblastim gotovi davki, da bi lažje vršile svoje posle. V ustavnem načrtu je tudi naredba, da država sama stavi tem oblastvom sredstva na razpolaganje, ako samoupravne oblasti slučajno same ne bi imele dovolj dohodkov. O Radiću pravi govornik, da poslanci njegove stranke ne izpolnjujejo tistega, zaradi česar so izvoljeni in da je bila njihova dolžnost, priti v Beograd in tam zastopati narod, ki jih je izvolil. Imamo pravico, da teh poslancev ne smatramo za prave zastopnike svojih volilcev. Glede ustavnega načrta Narodnega kluba pravi, da ga je dr. Laginja karakteriziral s tem, ko je rekel: To je naš minimalni program. Govornik pravi, da so ga te besede silno iznenadile, ker ta program zahteva toliko, da si ne more misliti, kako se more tak program predložiti ustavnemu odseku (Protesti na desnici.) Tem zahtevam se ni moglo zadostiti. Kontinuiteto, o kateri je govoril dr. Korošec, moramo raztegniti na vso državo celoto. Ta kontinuiteta pa ne sme biti posebna kontinuiteta, ker kot taka negira narodno ujedinenje. (Ploskanje v centru.) To se pa ne tiče posameznih strank, ampak vse države in ustava mora biti taka, kakršno potrebuje država, ne pa taka, kakršno hoče kaka posamezna stranka. (Ploskanje.) Končam z apelom, ne na parlamentarno večino nego na vso skupščino, naj se ukinejo vsa osebna nasprotstva, da moremo dovršiti ono, kar pričakuje narod od nas. Ako tega ne storimo, se bodo posledice maščevale nad nami samimi. (Ploskanje.) Po tem govoru je predsednik odredil 10 minut odmora, nakar je bila seja ob 19.15. uri zaključena. Prihodnja seja jutri ob 9. uri popoldan.

niko, in vsi predlagani so bili imenovani v sosvet. To je pač bolj pravično postopanje in več spoštovanja političnega prepričanja, nego ga je kazala klerikalna vlada. Toda poleg dr. Leskovarja, ki je eden najboljših od njih, najdemo na klerikalni volilni listi imena gospodov iz Cirilove tiskarne, onih gospodov, ki hujskajo v svojih listih kmeta na vse meščanske sloje, na učiteljstvo, uradništvo in trgovce. Naj meščani le malo zasledujejo pisavo teh listov in črno na belem bodo brali, kakor prijatelji meščanskih slojev so kandidati te stranke. Glavno pa je, da se udejstvuje klerikalna stranka kot odločno agrarna stranka, ki ne samo spreminja pred vsako volitvijo svoje oficijelno ime »ljudske stranke« v »kmečko zvezo«, temveč se bo tem gospodom vedno smilil kmet, kojemu se zabranjuje na mestnem trgu v Mariboru prodajati jajca po 6 K, in liter mleka po 8 do 10 K. To se ne sklada s interesi meščanov.

Kar se tiče socialnih demokratov, naglašja ta stranka v prvi vrsti svojo mednarodno stališče, kar seveda v naši narodni državi ni na mestu. Toda pogledjmo si malo, kako internacionalno se je zadržala ta stranka v preteklosti. Mariborski Slovenci so bili enkrat tako naivni, da so verjeli v narodno pravičnost socialnih demokratov in so pri prvi državnozborni volitvi na podlagi splošne in enake volilne pravice oddali svoje glasove za socialista Resela. Ta je bil izvoljen s 26 glasovi večine, tedaj brez dvojbe le s pomočjo slovenskih glasov in so to priznali tedaj tudi socialisti. Ni preteklo leto, ko je neki socialistični voditelj v Studencih hujskal proti slovenski šoli, ki je hotela družba sv. Cirila in Metoda postaviti v Studencih, češ, s tem se oropajo otroci nemške kulture. Take stvari se pač težko pozabljajo. Ko so mariborski Nemci inscenirali oni pohod jan. 1919. pred ameriškimi polkovnikom Milesom in zbornali v to svrhu vse spodnještajerske nemškutarje, so jim sledili v sklenjenih vrstah mariborski socialisti in s tem demonstrirali za priklopitev Maribora k Nemški Avstriji.

Toda recimo, da se je med tem vodstvo spremenilo; pri otvoritveni seji sedanjega sosveta je g. Grčar, brez dvojbe sicer razumen in pravičen mož, podal imenom socialističnih sosvetnikov protest proti razpustu prejšnjega nemškega izvoljenega občinskega odbora. Če se ve, pod kakim nemško-nacionalnim terorjem so se pod staro Avstrijo vršile vedno občinske volitve in se ve, da so bili delavci, ki niso plačevali direktnih davkov, izključeni od volilne pravice in so nekdanji nemški mogotci še le po prevratu, ko jim je voda že tekla v grlo, se spomnili delavcev in kooptirali 10 socialističnih — pa ne izvoljenih — zaupnikov v občinski odbor, — se nam pač zdi ta protest silno neumesten pred vsem pred volitvami v naši novi državi, ki je tukajšnjim delavcem prvič dala enake politične pravice s splošno in enako volilno pravico. Umestno bo pa tudi, da bodo meščanski sloji previdni glede socialistov tudi v tem oziru, da računajo na posledice, ki bi jih imelo socialistično gospodarstvo pri upeljavi novih naklad itd. Ako bi dobili socialisti komunisti vred večino, se sme pričakovati prav radikalna ohremititev pri-

hobitnih slojev. Tega se zamorejo ubraniti le s polnoštevilno vdeležbo pri volitvah na strani naprednih strank.

O komunistih, ki si nadevajo nedolžni plašč delavske zveze, ni treba veliko razpravljati. Oni so zakleti sovražniki sedanjega družabnega reda in jim je vsako sredstvo dobro, da ga strežejo. Kam vede to stremljenje se vidi v ubogi Rusiji, kjer je bilo v petih letih komunističnega gospodarstva več ljudi usmrčenih, ko pod najgrozovitejšim carjem in jih je poginilo več gladi, ko jih je padlo v vojni. Resen človek se tej stranki ne bo priključil.

Volitve so pred durmi!

Ljudsko štetje je izkazalo veliko slovensko večino v Mariboru. Toda Maribor bo še-le tedaj resnično slovenski in jugoslovanski, ko dokaže pri volitvah svojo voljo in si voli naroden in napreden občinski zastop. Vsak, ki ostane doma, pomaga nasprotnikom do zmage in bo Maribor izdal internacijonali, pod koje plašč se skriva nemškutarstvo. Komur je dobrobit in razevit tega mesta pri sreči, kdor ljubi to mesto, kdor hoče imeti in obdržati slovenski Maribor, ta bo storil na dan volitve svojo dolžnost, bo bodril omahljivce in storil po možnosti vse za našo zmago v boju za slovenski Maribor!

V drugo skrinjico
vrzi vsak volilec kroglico
dne 26. aprila 1921!

Notranja in zunanja politika.

* Sprememba v ministrstvu. Kakor smo poročali včeraj, je podal minister za notranje zadeve Drašković definitivno ostavko. Demokratski klub je sklenil, da kandidira na njegovo mesto sedanjega ministra za prosveto Svetozara Pribečevića, ministerstvo za prosveto bi pa prevzel Ljuba Davidović. Izrekel je tudi željo, da bi se pritegnil v kabinet še en Hrvat.

* Ratifikacija trianonske mirovne pogodbe. Češkoslovaška vlada je podvzela potrebne korake, da se pospeši ratifikacija mirovne pogodbe z Madžarsko. Po izmeni ratifikacijskih listin stopi pogodba v veljavo. Kakor poroča češkoslovaški dopisni urad, je italijanska zbornica že ratificirala trianonsko mirovno pogodbo. Francoska zbornica jo je ravnokar sprejela v dnevni red. V Angliji bo ratifikacija izvršena najpozneje do 20. aprila. Na to se bo rešilo vprašanje razorožitve in vprašanje Zapadne Ogrske.

MARIJ SKALAN:

V deželi umirajočih.

(Dalje.)

Če se bo našel kupec... Med kmeti, osobito med našimi slovenskimi se kupec ne bo našel, pač pa se bo našel v Italiji in ta bo — italijanski magnat, ki bo pokupil kar cele vasi ter naselil vanje svoje kolone. Tako bo ta svet, kjer je bil sedaj na svoji zemlji vsak svoj gospod, postal svet zaslužjenih in odvisnih.

Spočetka tega gospodarskega propadanja bo zavest ubogega ljudstva, da mu je ta propad in to bodo povzročila Italija, netila stalno sovražstvo proti tej Italiji in proti Italijanom sploh. In to bo še edina sreča v neizmerni nesreči. Toda tudi to bo le spočetka, toliko časa, dokler jih ta beda ne bo prisilila do izselitve s trehuhom za krubom. Gospodarski propad bo rodil izselitev, ta pa poitalijančenje nekdanje naše najbolj čiste pokrajine.

Tretje poglavje umirajočih je politično.

Oni del Primorja, kjer je bil že od nekdanj boja z italijanskim življenjem permanenten, je poznal ves čas, vso dobo tega narodnega boja eno samo stranko,

* Minister Beneš o Madžarski. »Petisti Hirlap« prinaša razgovor svojega dopisnika s češkoslovaškim ministrom zunanjih del dr. Benešem. G. Beneš je izjavil: Madžarska se zaenkrat ne more pridružiti nobeni evropski skupini, dokler ne uredi svojih odnošajev s sosednimi državami. Predvsem je treba, da se pomiri s svojimi sosedi. Madžarska bi zamogla najti na zapadu mnogo prijateljev in priti na ta način do svojih starih simpatij, ki jih je med vojno izgubila. Dr. Beneš je dejal, da se mora položaj zjasniti še preden se bodo nadaljevala pogajanja v Brucku. Mi zahtevamo lojalnost in zanesljivost. V Brucku se ni sklepalo o podrobnostih in tamošnjih pogajanj ni smatrati kot definitivna. Ako se bodo pogajanja nadaljevala, je treba, da najprej strokovnjaki izpovedo svoje mnenje. Dr. Beneš je dejal, da nima nobenega nezaupanja v madžarski narod. Vprašanje Habsburgovcev naj reši Madžarska sama in sicer na način, ki ga zahtevajo njeni interesi. V tem slučaju bi se položaj izboljšal in Evropa bi ne imela vzroka za vmešavanje.

* Iz poljske politike. 16. t. m. so bile ratificirane mirovne pogodbe s sovjetsko Rusijo, ukrajinsko in belorusko sovjetsko republiko. Po sporazumu stopi mir v veljavo, ako bodo najpozneje do 12. maja v Minskem izmenjeni ratificirani zapisniki. Za poslanika sovjetske vlade v Varšavi bo najbrž imenovan Cičerinov pomočnik Karahan. Poljski parlament gre na počitnice. Sredi maja bo padla odločitev, ali bo razpuščen ali bo ostal še tako dolgo, da reši one zakonske osnutke, ki so mu bili že predloženi. Znano je, da je poljski parlament še vedno konstituanta, dasiravno je bila ustava že sprejeta. Poljska vlada polaga največjo važnost na rešitev gornješlezjskega vprašanja. Ako se zunanjemu ministru Sapiehi in ministrskemu predsedniku Witosu posreči, da dosežeta uspeh za Poljsko, tedaj je stališče vlade utrjeno. V tem slučaju bi se vršile znova volitve šele spomladi l. 1922. Minister za zunanje stvari Sapieha je te dni odpotoval v Pariz z namenom, da vpliva na francoske kroga v prilog poljskim zahtevam v gornješlezjskem vprašanju.

* D'Annunzio — kandidat za Zadar? Iz Rima javljajo, da je D'Annunzio naznanil svoj pristop k narodno-demokratski stranki. Baje so mu ponudili mandat mesta Zadra.

* Prognoza za izid volitev v Italiji. »Popolo Romano« sklepa iz sedanjega razpoloženja v Italiji nastopno prognozo za izid volitev v komoro: socialisti 110, komunisti 25, republikanci 12, ljudska

t. j. narodna in samo tej narodni strankarsko nedeljeni organizaciji se je posrečil ne le vspesen obramben, ampak tudi osvobodilni boj. Pod vodstvom te enotne organizacije smo osobito v Prstu predvsem v zadnji dobi pred svetovno vojno čisto ostavili poitalijančenje našega slovenskega dotoka z dežele in poleg tega celo pričeli tudi že reševati one, ki so bili že več ali manj poitalijančeni. Kot karakterističen slučaj, kake uspehe je rodila ta edinstvena politika, naj navedem samo slučaj nekega N. P. ki je bil sicer sin slovenskih staršev, toda ni v svojem 24letu znal več nego morda »Dober dan« slovensko. Kljub temu se je pod vplivom svojih zavednih slovenskih tovarišev pri 24 letih zavedel, da se po njegovih žilah pretaka slovenska kri. Jezil se je na starše, da ga niso naučili slovenske ter se jo je pričel sam učiti. Leta 1914 ob onih burnih spomladanskih dogodkih na trgovski visoki šoli Revoletti ter pozneje na nepozabni 1. maj je hodil v naših vrstah ter vpil »živio«, čeprav čisto ni razumel zakaj. Iz trdega Italijana je postal zopet Slovenec in ko sem ga po polom srečal v Ljubljani kot našega jugoslovenskega vojaka je že znal — slovensko.

Ta slučaj pa ni bil osamljen. Vse to pa je bil sad enotne narodne politi-

stranka 80, fašisti 80, reformisti 25, liberalci-demokrati 190 in razni 13. (Med razne prišteva najbrž tudi jugoslovenske mandate). — Število poslancev, ki se jih bo volilo, znaša 535, razdeljenih v 40 volilnih okrožij.

* Nasprotja med Ukrajinci in ruski boljševiki so po poročilih iz Varšave v zadnjih dneh dosegla svoj vrhunec. Tekom februarja in marea t. l. je bilo v Podolju ustreljenih okrog 10.000 oseb. Povsod vlada strašna beda.

* Nemčija ne odneha. Berolinski dopisnik lista »Petit Parisien« je imel razgovor z vodilnimi nemškimi državnikmi, katerih stališče je označil nastopno: 1. Sedanji kabinet Fehrenbach-Simons se je odločil enkrat za vselej, da ne sprejme pariških pogojev. 2. Kabinet bo predložil nove predloge, ki bodo nadomestilo za pariške sklepe. 3. Ako bodo aliranci odklonili te predloge, bo kabinet odstopil. 4. Je malo verjetno, da bi se socialistični kabinet uklonil ultimatu antante. 5. Če bi pa prišlo do popolnega preloma, bi bila vlada prisiljena razpisati nove volitve.

Zanimivosti.

Milijon kron za en poljub. Nepobitna je resnica, da tlači ta revni svet nešteto neumnih možkih in prevečanih žensk; razpravo, ki se je vršila te dni pred sodiščem v Inomostu, pa moramo prištevati med prave redkosti. Osemnajstletni uradniški pripravnik neke špedicijske tvrdke, absolvirani dijak trgovske akademije, se je zaljubil, kakor pravi »nesmrtno«, v neko subretko tamkajšnjega gledališča. Ker je vedel, da vzbude pri takih damah »ljubezen« le bogati darovi, ji je naklonil začetkoma le cvetlične šopke, pozneje srebrnino in zlatnino, dokler se ni končno dvignil na nivo kavalirja: dopsiljal ji je zavitke, vsebujoče najmanj po 100.000 kron. Subretka pa le ni spreminila svoje taktike. Najsi je mladenič še tako poklekal pred njo, ji poljuboval z rosnimi očmi čevljičke ter moledoval za njeno ljubezen, ostala je trda kot mrzel kip. Uvidel je, da mora poseči po drugih učinkovitejših sredstvih. V svoji mladeniški naivnosti si je mislil, da bi bilo najbolje, ako podkupi upravitelja tamkajšnjega gledališča Reissnerja ter ravnatelja Stolzerja, da bi zanj vplivala na subretko. Povabil ju je z družinami vred na »malo« potovanje na Dunaj. Kot magnatu mu je bila železnica preveč prostaška, zato je najel prvovrstne luksuzne avtomobile. Razume se, da je stal ta »krok« težke tisečake. Potom intervencije teh dveh gospodov je dosegel zaljubljenec že toliko, da ga je nazivala subretka »sladki publi«, ali za poljubom, katerega je zahteval, je hrepenel le zaman. Tedaj je sklenil, da ji daruje milijon kron, ali pri tej denarni transakciji ga je doletela usoda. Policija je že dalj časa pazno zasledovala to potratno življenje tega volonterja, ki se nikakor ni strinjalo z bornimi prejemki službe. Aretirala ga je ravno v trenotku, ko je samozavestno stopal z milijončkom K proti stanovanju svojega ideala. »Sladki publi« bo imel priliko v triletni temnici premišljevati tragičen epilog o svoji ljubezenski avanturi.

ke. Ko so Italijani zasedli ozemlje, ki jim danes tudi že državnopravno pripada, je postalo vse to ozemlje narodno bojišče in za to bi moralo voditi tudi vse to ozemlje eno samo enotno, edinstveno, naredno politiko. Res je, da se je razširilo delovanje prej le lokalno-tržškega političnega društva »Edinost« na vse ozemlje, toda ni si znalo pridobiti moči in kar je glavno — zaupanja. To politično društvo je v zadnji dobi veliko, veliko zagrešilo in to predvsem za to, ker so dobili v njem premoč — duhovniki. Vsa čast sicer tem duhovnikom v narodnem oziru, oni so skoro edini še ostali neomajno narodni, zagrešili pa so ta neodpusten greh, da hočejo poleg narodno čuvati naše primorsko ljudstvo tudi — klerikalno. Tako so tudi list »Edinost« izročili bivšemu glavnemu uredniku klerikalnega ljubljanskega »Slovenca«, dr. Besednjaku, ki je začel uvajati vanj »Slovenčeve« metode. Dopisniki »Edinosti« z dežele so skoro izključno le duhovniki, ki poročajo čisto pristransko in proti onim sovaščanom, ki so bili poprej njihovi politični nasprotniki. Dopise teh, pa se navadno niti ne sprejema. Poleg tega pa poroča »Edinost« pod novim vodstvom sedaj Jugoslaviji, osobito o našem parlamentarizmu in o notranji politiki čisto po

Dnevna kronika.

— Strahovi centralizma. »Centralistični upravni sistem spreminja tedaj državo v kasarno; kadar zjutraj zapoje rog, morajo vsi iz postelje in kadar zapoje rog zvečer, morajo vsi istočasno v posteljo.« (»Avtonomist« štev. 2.) Potemtakem bi izgledalo, da so centralisti najstrožji — socialisti. Bebel si je predstavljal življenje v socialistični državi na podoben način. Vstajali bi po predpisih, šli na delo po predpisih in se vlegli v posteljo po predpisih. Ali bi tam tudi zapel rog zjutraj in zvečer, o tem bodo najbrž vedeli s dr. g. okrog »Avtonomista«. Značilno je, kako se pri nas unitarizem (zakaj poslednih centralistov nimamo) poistoveti z abslutizmom. Ta domišljija ima na sebi nekaj otročjega. Nova upravna razdelitev se ne dotika osebne svobode poedinca, čigar individualnost se zamore uveljavljati z neprikrajšano silo, dokler je država demokratična. Kdo je, ki misli iti pri nas preko demokracije? Kje naj vzame svojo moč?

— Naloga države. »Naloga države ni, da ubija individualitete, ampak njena naloga je, da jih organizira in spaja v harmonično celoto.« (»Avtonomist« v članku »Centralistična uprava«). S tem se strinjamo. Mi nočemo, da se individualitete ubijajo, kakor so se ubijale v Sušteršičevi kranjski avtonomiji. Ako je individualitet dan že v naprej t. j. spojenje v harmonično celoto, tedaj ima ta celota pravico, da jih pritegne in uravnava v gotovo smer. Ta smer je prirodna in zgodovinska ideja jugoslovenskega jedinstva. Z ustanovitvijo upravnih jedinic hočemo pustiti individualitetam popolni notranji razvoj, demokratično, a na enotni podlagi osnovano zakonodajo pa jih hočemo zlititi v harmonično celoto. Mi se tedaj »Avtonomistom« vendarle strinjamo. Poglavitna razlika je v tem, da on ne upa napraviti koraka naprej, ne upa si prekoraciti kroga dosedanjih navad, mi pa skušamo vzpostaviti razvoj individualitet na novi podlagi, katera je dana s faktom popolnega preobrata dosedanjih historičnih modalitet.

— Nemško učiteljstvo ter izpiti in slovenščine. Višji šolski svet v Ljubljani je izdal pred kratkim prav čudno naredbo, s katero se naroča nemškemu učiteljstvu v Sloveniji, ki je usposobljeno le iz nemščine, da napravi še tekom tega meseca izpit iz slovenščine, ako hoče, da bo še nadalje ostalo na svojih mestih. Ali pa je višji šolski svet pomislil, kako važen je učitelj kot vzgojitelj mladine? Da za tega vzgojitelja še ni dovolj, da obvlada jezik (kar o teh, ki bodo delali izpit ne glede na ostalo dvomimo), ampak mora biti tudi po duši naš? Misli višji šolski svet, da se bo to učiteljstvo po izpitu iz slovenščine spremenilo tudi duševno? Tega ne verujemo, kajti vsakdo izmed nas je prepričan, da se to ne bo nikoli zgodilo. Poleg tega pa imamo pri nas v Mariboru še drug kuriozum. To nemško učiteljstvo so poučevali v slovenski isti ljudje, ki bodo sedeli tudi v izpraševalni komisiji. Da sami sebi ne bodo dali zausnice ter pri izpitu te

vzorec in duhu ljubljanskega »Slovenca«.

To je povzročilo med veliko večino našega primorskega ljudstva, ki je vedno bilo proti klerikalizmu, odpor, tak odpor, da že obrača hrbet enotni politični organizaciji ter listu »Edinost«.

Poleg te razjedenosti na političnem polju se je pojavila pa še druga nesreča — komunizem. Gospodarski propad ter razdor v vrstah edinstvene politične je vstvaril v mnogih nezadovoljnih in nerazsodnih dispozicijo, za komunizem in tako se je posrečilo nekaterim od Italijanov plačanim agentom organizirati med našim celo podeželskim ljudstvom komunizem. Komunizem je vsled gori navedenih vzrokov zasleplil celo veliko večjih posestnikov, celo več leposestnikov.

Tako imamo danes naše tlačeno ljudstvo v Primorju razdeljeno v tri politične tabore, ki se vedno bolj oddaljujejo eden od drugega. Mnogo bi naš bogi narod lahko dosegel v Primorju, če kljub vsem italijanskim nadlogam, bi bil politično enoten, deljen, kakor je sedaj, pa ne bo dosegel nič, ampak bo celo izgubil še ono, kar ima. Tudi to tretje poglavje ni toraj nič manj žalostno, kakor sta prvi dve.

(Dalje pribe.)

njihove privatne učence vrgli, to je več nego jasno. Zato delajmo tako kot delajo Nemci na Koroškem; tamošnje naše učiteljstvo ima brez izjeme že od poprej izpit tudi iz nemščine, kljub temu pa so ga odpustili. Zakaj naj bi ravno mi Slovenci prepuščali vzgojo naših otrok našim zagriženim in smrtim sovražnikom? Proti temu odločno protestiramo.

— **Cene šolskih knjig.** Na nekatere priložbe, ki prihajajo iz občinstva, in na članke v listih o visokih šolskih cenah javlja podpisano poverjenišvo, da je vsestransko in temeljito preiskalo je vprašanje, zaslišalo poedine knjigotrožce in založnike šolskih knjig ter ugotovilo, da so dobavni stroški tiskovnih del in režijski stroški tako visoki, da založniki, oziroma knjigotrožci ne morejo šolskih knjig ceneje prodajati, nego so jih prodajali doslej; da prodajajo šolske knjige, ki so izšle v letih 1920/21 v Sloveniji, le po cenah, katere so natisnjene na glasovnem listu, pri čem tem cenam uradno dovoljeno 10 odstotno (za ljudskošolske), oziroma 20 odstotno (za srednješolske knjige) draginjsko doklado; da so v lokalnem prometu, to je v Ljubljani sploh opustili omenjeno draginjsko doklado; da so vsled draginjskih razmer, zlasti radi ogromnih režijskih stroškov, bili primorani stari knjigam z dnem 1. febr. 1921. l. zvišati prodajne cene in da je ta povišek upravičen; na posled da cene za živila, druge življenske potrebsčine in vsakovrstno blago razmerno zelo prekašajo cene šolskih knjig.

— **Kam homo spravili vse te družine?** Poleg „Gospodarske banke“ je odpovedal sedaj tudi „Jugoslov. Lloyd“ v Križevem dvoru stanujočim 6 strankam stanovanje in to že s 1. majem, ker se poslopje predela v tovarno oblek. Tako bo s 1. majem na cesti kar 21 družin. Kam jih bomo spravili?

— **V mestnem kopališču** je bilo časa stavke v Trbovljah obratovanje radi pomanjkanja premoga skrceno na 3 dni v tednu. Ker pa pomanjkaje premoga sedaj gotovo ni več tako veliko, da bi za veliko mesto Maribor itak premajhno kopališče ne moglo biti 4krat na teden zaprto, naj se ta zlasti za sedanjih toplejših čas neumestno omejitve takoj odpravi. Pri sedanjem skrcenem obratovanju je namreč naval občinstva na kopališče vedno tako velik, da morajo obiskovalci po cele ure čakati, predno pridejo na vrsto in tako brezplodno tratiti dragoceni čas. Neekonomično je tudi, da je uslužbenstvo toliko časa nezaposleno, ko ima zato gotovo neskrčeno plačo. — Čudno, da je k temu molčal mestni fizikat in zdravstveni referent.

— **Podpiranje tu'cev.** Iz obrtniških krogov smo prejeli: Na kr. finančnem ravnateljstvu, oziroma glavarstvu je stari avstrijski grb odstranjen ter zamenjan z novim jugoslovenskim in kakor čujemo bo tudi naše sodišče v najkrajšem času odstranilo spomine na staro Avstrijo ter jih zamenjalo z znaki naše države. To je vsekakor vredno priznanja, čeprav bi se bilo to lahko izvršilo tudi že popreje. Ni pa vredno priznanja, pač pa zasluži najstrožjo grajo dejstvo, da se ta dela izročijo mesto slovenski, nemški tvrdki. Neverjetno je, da bi med Slovenci ne bilo podjetja, ki bi to delo opravilo in to celo bolje nego je opravljeno ono na palači finančnega ravnateljstva? Če bi kdo dvomil, mu moramo povdariti, da se slovenskim tvrdkam doslej sploh ni dalo prilike, izkazati se, ker se povsod favorizirajo le Nemci, katere mislijo gotovi gospodje s tem favoriziranjem menda „pridobiti“ za Jugoslavijo? Če se bo slovenske obrtnike tako zapostavljalo, bodo prisiljeni izvajati konsekvence, ne glede na levo in ne na desno.

— **Regent poseti zopet Slovenijo.** Kakor poročajo iz Beograda bo prihodnji avgust posetil regent Aleksander zopet Slovenijo ter bo ostal pri nas dlje časa.

— **Jugoslovensko novinarsko združenje** sekcija Ljubljana, je proglasila delno zaporo, obvezo za vse člane jugoslovenskega novinarskega združenja, nad ljubljanskim dnevnikom „Jugoslavija“ radi zadeve, ki je za stanovsko organizacijo principijelnega značaja.

— **Umrla je v torek opoldan** v Mariboru 64 letna ga. Amalija Komavli, mati odvjetnika dr. Danila Komavlija. Preostalih naše sožalje.

— **Ljudska knjižnica.** Po urejevanju knjižnice smo dognali, da imamo nekaj nevezanih letnikov „Slovana“, „Ljubljanskega zvana“, „Dom in sveta“, ki jim manjka po 1, 2 ali več števil, tako da teh knjig ne moremo dati vezati in jih uvrstiti v knjižnico. Ker pa ima ta ali drugi izmed občinstva morda tudi nepopolne te revije, vljudno prosimo, da nam iste v interesu ljudske prosvete ostopijo brezplačno, ali proti nagradi. Sploh prosimo občinstvo, da nam daruje knjige, ki se sicer neplodno praše po omarah, ker se je število čitateljev tako pomnožilo, da je postala knjižnica premajhna. Tudi p isp vka za nakup in vezavo knjig, napravo omar, miz itd. smo prejeli pre malo. Nadaljne darove in knjige sprejemamo ob uradnih urah v Narodnem domu. Ljudska knjižnica.

— **Zasedanje dalmatinskih otokov.** Italijani so se vdali ter pristali na nadaljnjo evakuacijo. Naša vojska zasede Hvar, Vis, Mljet in Korčulo ter otok Krk, dne 23. t. m. pa tudi otok Rab. Parniki, skaterimi prihajajo naše vojaštvo na osvobojene otoke, so krasno ovenčani. Navdušenje prebivalstva je nepopisno.

— **Smrt francoskega politika.** Te dni je umrl v Parizu 77 let stari bivši francoski senatni predsednik Antoine Duobst.

— **Angleš' i novinarji v Romuniji.** Romunska vlada je povabila nekaj odličnih angleških novinarjev na posej v Romunijo.

— **Priglasitev terjatev intendantci za Slovenijo v likvidaciji.** V smislu odloka deželne vlade za Slovenijo št. 5629 z dne 1. aprila 1921 pozivljajo se vsi, ki imajo še kako terjatev do vojaške intendantce za Slovenijo za vojaške dobave, najemnine itd. za čas od preobrata do vključno 31. avgusta 1919 da prijavijo ter terjatve vojaški intendantci za Slovenijo v likvidaciji v Ljubljani najkasneje do 31. maja 1921. Na prijavo po navedenem roku se radi zaključka likvidacije ne bo več oziralo. Odkodnine glede zaplenjene prtljage itd. oficirjev ne pridejo tu v poštev, ker zadeva še ni končno rešena.

— **Nabavljajna zadruga „Samopomoč“** v Maribru javlja, da se sprejemajo družabniki nove zadruge od danes naprej pri tajniku gospodu kancistu Karbi v sodni palači, 1. nadstropje, soba št. 50. Ker se vrši dne 8. maja občni zbor „Saveza“ v Beogradu in mora do tega dne javiti zadruge natančno število članov „Savezu“ se prosi interesente, da se prijavijo čim najhitreje.

— **Začetek trgovinskih pogajanj z Italijo.** 15. t. m. je imela prvi sestanek jugoslovenska in italijanska delegacija za trgovinska pogajanja. Italijanska delegacija je bila zastopana polnoštevilno, na naši strani so se udeležili dr. Trumbić, dr. Zerjav in Sava Kustić. Ostali člani še niso dospeli v Beograd. Na tem prvem sestanku je predsednik italijanske delegacije Lucioi povdarjal važnost teh pogajanj, ne samo za Italijo, temveč tudi za Jugoslavijo. Prihodnja seja se vrši prve dni tega tedna.

— **Italijanska vlada za nove province.** Iz Rima se poroča, da je italijanska vlada nakazala 651 ustanov po 1000 in 2000 lir za dijaštvo novih provinc. 515 ustanov odpade na dijaštvo provinc Julijske Benečije, Reke in Dalmacije. Poleg tega preime dijaštvo izredne podpore po 600 do 800 lir.

— **Trgovina s sužnji v Carigradu.** Kakor je izjavil zastopnikom listov eden izmed voditeljev amerikske pomožne akcije za bližnji Orient, kapitan Hide, se je v Carigradu zopet razpasla trgovina s sužnji. Vsak dan je na trgu več sužnjev. Cena mladi sužnji znaša 10, 15 do 20 dolarjev. Trgovina je v zasebnih rokah, vendar pa ni turška vlada podvzela nobenega koraka, da to sramotno trgovino zatre.

— **Ponarejevalci lir.** V Milanu je bila aretirana družba ponarejevalcev, ki je falzificirala in spravljala v promet ponarejene novčanice po 500 in 1000 lir. Pri njih se je zaolenilo ponarejenih novčanic v znesku 670.000 lir.

— **Prvo splošno društvo jugoslovenskih vpokojencev** ima dne 24. t. m. v kazinski dvorani (in ne v Narodnem domu) svoje ustanovno podružnično

zborovanje. Pričetek zborovanja ob 10 uri dopoldan. Vabljeni so vsi vpokojenci iz Maribora in okolice, tudi če niso še člani ter tudi oni, ki nameravajo v doglednem času stopiti v pokoj. Dnevni red zborovanja bo: 1. Pozdrav društvenih zastopnikov iz Ljubljane in Ptujja, 2. Poročila o delovanju pripravljalnega odbora za podružnico ter poročilo o obnem zboru v Ljubljani, 3. Poročilo o pripravljalnem delu za zadrugo (konzum), katero bodo v kratkem ustanovili državni nameščenci in vpokojenci, 4. Volitev člana v nadzorstveni svet zadruge, 5. Volitev predsedstva za podružnico Maribor ter 6. Slučajnosti.

— **Blagoslovljenje vrhic.** V soboto, dne 23. aprila se bo vršilo v pravoslavni kapeli vojne realke ob 16. uri blagoslovljenje vrhic. K temu obredu se va-bijo vsi rojaki pravoslavne veroizpovedi in njihova deca.

— **Gradba novih železnic.** Na zadnji seji ministrskega sveta so razpravljali o potrebi posebnega posojila za gradbo novih železnic. Prvi obrok tega posojila iznaša 300 milijonov dinarjev in se bo na predlog ministra dr. Kukovca vporabil za gradbo železnic v Sloveniji. Ministrski svet je odobril kredit za izgradbo proge Kočevje—Brod, Rogatec—Krapina in železniške zveze s Prekmurjem.

— **Klub jugoslovenskih rez. častnikov v Mariboru** vabi svoje odbornike, da se zanesljivo udeleže 1. redne odborove seje, ki se vrši v torek dne 26. aprila 1921 ob 18. (6.) uri v Narodnem domu.

— **Dobrotniki!** Spomnite se z darovi obrtne razstave!

— **Nehvaležna obrt.** Za prostitucijo se pri nas ne dobi več koncesije, brez koncesije pa je izvrševanje te obrti kaznjivo. To občutita tudi kontoristinja Julijana Pušnik ter natakarica Stefanija Speglič, kateri je naša policija radi tajne prostitucije pognala čez mejo v Gradec, kamor sta pristojni.

— **Razprava proti Rozi Kramaršič.** V pondeljek se je vršila pred mariborskim sodiščem razprava proti pečloveški materi Rozi Kramaršič, ki je s sodelovanjem brivca Apačnika in babice Welle odpravila človeški plod ter potem še živega polila s spiritom ter zažgala. Roza Kramaršič je bila kot notorična pijanka oproščena, Apačnik je bil obsojen na 4 mesece, babica Marija Welle pa na eno leto težke ječe.

— **Se o vlovju v trgovino Worsche.** Naša policija nam je dala sledeče poročilo: Vlov v trgovino Worsche se je izvršil v noči od 9. na 10. in sicer skozi podjetje „Melistroja“, radi tega je policija tudi takoj aretirala tri uslužbence tega podjetja, ker so se ji zdeli sumljivi, jih je pa pozneje zopet izpustila. Med tem so detektivni neumorno delovali in končno se jim je vendar posrečilo dobiti pravo sled (ne pa, kakor smo prvotno poročali nekemu mladeniču). Posrečilo se je tudi izvedeti, kod so vlomilci prodajali blago ter odkriti ostalo večino blaga, ki je bilo zakopano na posestvu lončarja Mayerja na Pobrežju. Obenem s tem pa se je dognalo tudi, da že poprej aretirani, a izpuščeni monter Steinbach ni nedolžen, ampak da je ravno on ponaredil ključ, s katerim so odprli vrata. Aretirani so bili doslej razen Steinbacha še neki brezpolklicni Kovačič, lončar Mayer ter neka ženska.

— **Otvoritev nove mizarske delavnice.** V Frankopanski ulici št. 9 je otvoril Slovenec Anton Marušič novo moderno urejeno mizarsko delavnico. Opozorjamo na tozadeven oglas.

— **Nov slovenski fotograf v Mariboru.** V Gosposki ulici št. 23. je otvoril Slovenec, bivši solastnik znanega slovenskega fotografskega podjetja v Gorici in v Trstu Jerkič-Vlašič, gosp. Vlašič nov lepo opremljen umetni fotografski atelje. Zelimo mu obilo uspeha.

— **Iz Studencev** smo prejeli že več pritožb o trafikantki Julijani Hrastnik, ki s strankami sploh noče občevati slovensko, kljub temu da zna. Ko prejme tobak, izveši samonemški napis »Tabak Ausgabe« itd. Ker prodaja jugoslovenski tobak in na jugoslovenskih tleh, mislimo, da ji bo ta opomin zadostoval, tako da v bodoče ne bo več tako demonstrativno kazala svojega sovraštva napram Slovincem.

— **Tezno.** Nepošten hapec. Zadnje soboto se je potrl posestniku Fricu pri St. Janžu na Ptuisem polju vozno

koio. Dal je hlapcu Francu Zoholt 1000 dinarjev ter ga poslal kupit novo-Hlapec pa je izgubil z denarjem čez mejo v Avstrijo.

— **Iz Dolgoš.** Naši klerikalci so vzeli v svojo separatno listo vse, kar leze. Zadovoljili so se celo z Rokavčevim Frančekom. Čudno, da niso tega duševno zaostalega revčka kandidirali tudi za poslanca pri volitvah v konstituanto?

— **Prekmurje:** Nekaj za šolsko oblast. Okrajni šolski nadzornik gre na inspekcijo. Na cesti sreča voz in na njem učitelja — prekmurskega školnika, ki se pelje v mesto, akoravno je šolski dan. Vprašan kam, odgovori, da mu je umrla teta, in da je pri njih navada, iti že dva dni poprej na pogreb. Na pripombo nadzornika, da si želi pogledati uspeh na njegovi enorazrednici, dobi ta-le odgovor: »Dobro, saj je moja žena doma!« Kako prijetno zveni to! — Isti učitelj bo moral delati naknadni izpit iz slovenščine. Ker pa je po njegovem mnenju preveč se za učiti, je rekel v neki družbi: »Govoril sem z mnogimi učitelji in ako se bo toliko zahtevalo, gremo raje vsi na Madžarsko!« Srečen pot!

— **Murska Sobota.** Tu se je pričela zopet ostra gonja proti vsemu, kar diši po Sokolstvu. V tej gonji pa se najbolj odlikuje madžaron in karlist kaplan Krautz, doma nekje iz okolice Sombotelja. Odkar vleče še mastno plačo kot katehet je njegovo nastopanje še veliko bolj ostro. On, kakor večina njegovih tovarišev, prejema navodila za gonjo proti nam od svojega vrhovnega šefa, velikega karlista, somboteljskega škofa, počpirajo pa ga seveda tudi klerikalni slovenski listi, katere pridno čita ter se ravna po njih. Skrajni čas bi bil, da bi naša vlada sama prevzela v svoje roke ureditev cerkvenega vprašanja v Prekmurju in to če ne drugače, nasilnim potom, kajti to toleriranje nam dan za dnem bolj škoduje.

— **Iz Prekmurja.** Kako vestno je nekatero prekmursko domače učiteljstvo in kako je narodno zavedno, nam priča slučaj na neki dvorazrednici v uro hoda od Murske Sobotke oddaljeni lepi vasi. Vodja te šole je popolnoma nezmožen slovenščine, a njegovo znanje prekmursčine je tudi malo manj nego ničev. Njegova šola ne pozna nobenega uradnega spisa, kakor n. pr. katalog, tednik itd. Učenci čitajo psalme, čitank ali beril sploh ne poznajo. O realijah ni ne duha ne sluha. Kdaj bo konec tem neznosnim razmeram? Starši nočejo niti več pošiljati otrok v tako šolo ter zahtevajo druge učne moči. Ali bi ne bilo umestno poslati te ultramadžaron tja, kamor spadajo?

Kultura in umetnost.

x **Povišanje državne subvencije za naše gledališče.** Finančno ministstvo je odobrilo budgetni predlog za slovenska gledališča. Mariborsko slovnar. gledališče dobi po tem proračunu 1.200.000 K letne subvencije. Ljubljanskemu se zviša subvencija na letnih 8 milijonov. Na novo se je dovolila subvencija celjskemu gledališču in sicer v znesku letnih 100.000 K.

Sokolstvo.

o **Odborova seja „Mariborskega Sokola“** se vrši danes, 21. t. m., v Narodnem domu. Začetek ob 20. uri zvečer. Zeli se polnoštevilna in točna udeležba.

o **Za obrtni in trgovski naraščaj Sokola** je nabral br. Zekar v kavarni „Central“ znatno svoto 1200 K, sestra Homovec in br. Zemlič na izletu naraščaja v Zerkovce 120 kron, dalje je daroval trgovec g. Ivan Koradžija 100 K in g. dr. Klemencič 40 kron. Vsem darovalcem izreka odbor najiskrenejšo zahvalo.

o **Za Sokola v Mariboru** je daroval izgubljeno stavo 400 K brat dr. Marin, zdravnik v Mariboru. Odbor Sokola se vrlemu bratu iskreno zahvaljuje.

o **Zadušnica za dr. Oražnom v Zagrebu.** Kulturna sekcija zagrebskega Sokola je priredila dne 18. t. m. ob 20. uri v Bogovičevi ulici 7 žalostno komemoracijo na čast pokojnemu dr. Ivanu Oražnu, prvemu predsedniku jugoslovenskega sokolskega združenja.

Okrožno sodišče.

Konec velezdajniškega procesa.

Alojzija Kranjc, gostilničarka v Majšbergu pri Ptujju, je lani ovadila gospodarja gostilne, veleposestnika Otona Svoršnik in ženo Karolino raznih velezdajniških izrazov. Pri razpravi v Ptujju je obenem obdolžila kapetana Jakoba Sagadina, da je ob prevratu s Svoršnikom govoril in ga zagotavljal, da Jugoslavija ne more in tudi ne bo obstala. Izkazalo pa se je, ne samo, da so bile vse te obdolžitve neutemeljene in izvršene le v maščevalnosti, ampak da je Alojzija Kranjc sama v svoji gostilni govorila, da bo Dravinja meja med Jugoslavijo in Avstrijo, da bo v Majšbergu „col“ in da bo Maribor nemški ter da je že vse pripravljeno za sprejem Nemcev v Mariboru. Ker je kapetan Sagadin obdolženki na njeno kesanje odpustil, je bila kaznovana samo na 7 dni zapora. Bilo je pa že tudi to preveč in se je pritožila. Senat je pritožbo zavrnil in prvo obsodbo potrdil.

Orli v Ptujju kot denuncijanti.

Odsek Orlov v Ptujju je ovadil g. Majcena, učitelja meščanske šole, češ, da je v šoli sramotil Orle s čuki ter mladino hujskal. Denuncirali so ga na višji šolski svet, ko je bil poverjenik še dr. Verstovšek ter poleg kazni seveda želeli, da se učitelja odstrani. Tozadevna preiskava pa je ugotovila, da je g. Majcen v šoli otroke le opominjal, naj se najprej brigajo za šolo, potem šele za Orle in Sokole. Od 6 denuncijantov so tekom prve preiskave že trije zlezli pod klop, med njimi tudi bivši poslanec Brencič, ki se je izgovarjal, da dotične ovadbe ni bral ter jo je kar tako podpisal. Ostali so še trije in sicer: minorit Rantaša, posoj. uradnik Skura ter davčni uradnik Majer. Ker dokaza za svoje denuncijantstvo niso mogli doprinesti, so bili obsojeni vsak na 200 K globe. Proti tej obsodbi so se pritožili. Danes bi se bila morala vršiti razprava v Mariboru. Toda tik pred razpravo je njihov zagovornik doktor Leskovar vzklicke umaknil, ker so se v svoji slabi vesti zbalii še nadaljnjih posledic.

Gospodarstvo.

Borza 19. aprila.

Curih: Berlin 9.175, New York 687 London 2271, Pariz 42.30, Milan 28.40, Praga 7.975, Budimpešta 215, Zagreb 4.10, Varšava 0.71, Dunaj 1.675, avstrijske žigosane krone 0.99.

Zagreb: Berlin 225—225.50, Italija 665—670, London 2495—2515, New York 139.50—139, Pariz 454—561, Praga 196 do 196.50, Svica 2450—2460. Valute: Ameriški dolarji 138.50—139.50 avstrijske krone 22—0, carski rublji 75—82, češko-slovaške krone 190—193, francoski franki 4510—4550, napoleonidori 475 do 478, nemške marke 0—228, romunski lei 210—213, souvereigni 255, italij. lire 650—0, turške lire 500—660.*

Dunaj: Ameriški dolarji 63g—642, nemške marke 1009—1015, angleški funti 2525—2545, francoski franki 4555 do 4596, italijanske lire 3090.00—3110, jugoslovanske dinarji 1790—1810, poljske marke 75.75—77.75, švicarski franki 11.125—11.175, češkoslovaške krone 874.00—880.00, madžarske krone 237.00 do 239.00.

g Ukinjen sekvester. Državna sekvestura nad tovarno penine d. d. v Villamayju in cementno tovarno d. d. v Berendu sta se uknila. Obe podjetji, pri katerih je zainteresirana tudi »Madžarska agrarna banka«, že delujeta.

g Vinogradniški zakon. V poljedeljskem ministrstvu se izdeluje zakon radi izmenjave in dopolnitve vinogradniškega zakona, ki bo veljaven v vsej Jugoslaviji.

g Prodaja kaolina. Ravnateljstvo vojnega plena bode prodajalo dne 23. aprila v Smederevu 51.000 kg kaolinovega testa.

g Vojna odškodnina za Srbijo. Po doslej zbranih statistikah znaša v Srbiji povzročena vojna škoda 19 milijard dinarjev. Tozadevni uradni izvidi se bodo odposlali antantni reparacijski komisiji in Nemčiji kot dokaz naših odškodninskih zahtev.

g Zanimanje za jesenski praški vzorčni velesejem je v domačih in inozemskih krogih razstavljalcev zelo veliko; po dosedanjih priglasih se sme soditi, da bo udeležba na prihodnjem velesejmu še mnogo večja, nego je bila na prejšnjih dveh. K udeležbi se priglasi že danes tudi mnogo firm, ki doslej niso razstavljale, in številna vprašanja in inozemstva so nedvomen dokaz, kako tudi tujina razumeva pomen in važnost praških velesejmov. Razstavljalni oddelek praških vzorčnih velesejmov opozarja ponovno, da je treba priglasiivne police izpolniti natančno v vseh rubrikah, od katerih ni niti cena odveč. Nepopolne priglasiivne mora pisarna vračati v izpopolnitev, kar rešitev priglasiivne brez potrebe zadržuje. V stavbenem programu praških vzorčnih veletrgov je za letošnje leto stavba nekaterih nadaljnjih paviljonov v celotni ploskovni meri 12.000 m²; vendar je v kljub temu treba, da se prijave razstavljalcev pošljejo do konca tekočega meseca, ker ne gre samo za pravočasno obdelavo došlih prijav, temveč tudi za možnost učinkovite reklame doma in v inozemstvu. — Prijave razstavljalcev se sprejemajo v pisarni praških vzorčnih veletrgov v Pragi I., Staroměstská radnice, v Jugoslaviji pa pri glavnem zastopstvu Al. Matelič, Ljubljana, Kongresni trg 3.

g Visok agio pri položitvi carine v Avstriji. Po sklepu avstrijskega finančnega ministrstva se mora plačati pri položitvi carine v novčnica 80-kratni iznesek pristojbinske postayke. Ta odredba stopi v veljavo s 14. aprilom.

g Bankarstvo v Angliji. Angleški finančni krogi se zelo zanimajo za izvolitev novega predsednika »Bank of England«. V tem slučaju se je prelomila tradicija, ker je novi ravnatelj dr. Peacock Kanadijec. Treznejše osebnosti so mnenja, da se je storil prvi korak za ojačitev skupnega čuta med kolonijami in Anglijo. Do nedavno je bila kooperacija bank v Angliji in onih v kolonijah precej šibka, ker ni bilo v kolonijah nikakih centralnih bank s velikimi rezervami. Sedaj so se združile v Indiji tri banke v en zavod, v takozvano »cesarsko banko Indije«. V južni Afriki se je ustanovila »južnoafriška rezervna banka«. Take se namerava ustanoviti tudi v Kanadi in Avstraliji.

g Kriza češkoslovaške petrolejske industrije. Češkoslovaške petrolejske rafinerije so v krizi. Cečili so vrednost svojega izkladiščenega blaga na 280 milijonov kron, trgovinska vrednost pa je samo 160 milijonov. Sodi se, da se bode društvo razstalo.

g Sankcija napram Nemčiji. Zunanji minister dr. Beneš je govoril o sankcijah napram Nemčiji ter izjavil, da mora biti Češkoslovaška pripravljena na važne dogodke. Novi ukrepi so težko za karakterizirati. Poleg tega je povdarjal važnost trgovskih pogajanj s sovjetsko Rusijo.

g Nazadovanje angleške trgovine. Angleški trg pokazuje veliko nazadovanje. Razlika v izvozu v mesecu marcu tega leta s prejšnjim letom znaša 35.890.420 funtov, medtem ko je zaznamovati v uvozu razliko 28.824.123 funtov.

g Znižanje švicarske obrestne postavke. Iz Berna se poroča, da je znižala švicarska narodna banka diskont od 5 na 4 in pol odst.

g Prepoved uvoza vina v Svico. — Švicarska zvezna vlada je odredila, da je treba za uvoz pristnih vin do 15 odstotkov v času od 11. aprila do 30. junija posebnega dovoljenja.

g Monopol za razdelitev oljnatih produktov v Romuniji. Zbornica je sprejela zakon o monoplu za razdelitev oljnatih produktov v tuzemstvu. Ta monopol odpade neki romunski družbi, pri kateri bodo participirani producenti s 50 odst., država s 30 odst. in konsument s 20 odst. Prodajno ceno za oljnate produkte bodo določili zastopniki producentov, države in konzumentov.

g Takse za izvoz sadja v Češkoslovaški. Zunanji trgovski urad v Pragi poroča, da preide kompetenca za izdajanje uvoznih in izvoznih listin za sadje in zelenjavo na imenovani urad. Pri uvozu in izvozu sočivja se plača pol odst. v imenu manipulacijske takse, pri izvozu posušenih sliv 3 odst. in pri uvozu konzerviranih kumaric ter lequaru 5 odst.

Ne pozabi naročnine!

Sloven. narodno gledališče.

Repertoire bodočih dni:

V sredo 20.: »Razvalina življenja«, ab. B.

V četrtek 21.: »Dober frak«, ab. C.

V petek 22.: »L. javna produkcija učencev dram. šole«: Deklamacije, recitacije, pantomima, igra itd.

V soboto 23.: »Netopir«, ab. A.

V nedeljo 24.: Pop. ob 14. uri »Smrt majke Jugoviča«. —večer ob pol 20. uri »Kraljevska visokost«, izven ab.

Razno in humor.

Vsak pošten mož mora imeti — dve ženi! Berolinski listi priobčujejo neko vest, ki pravi, da neka ženska članica češkega parlamenta v Pragi resno soglašala z ameriškim farmerjem v Colorado, ki je predlagal, da bi se farmerjem dovolilo imeti dve ženi. Ona je ba je v parlamentu predložila resolucijo, v kateri nele dovoljuje možu dve ženi, nego celo ukazuje, da mora imeti dve ženi vsak moški, ki je manj nego petdeset let star.

Najpodlejša tatvina. V Detroitu, Amerika, se je izvršila najpodlejša tatvina, kar jih je videl svet. Berač Albert Malone je naslonil berglje na ženo, da si popravi kravato. Tedaj sta prišla mastila izza vogala dva lopova ter mu odnesla berglje.

Kako se zapravi milijon. Gospodična Hofer, natakariča v Sedanu na Francoskem, je na 5. avgusta zadnje leto dobila v nagrado (zakaj, ni poročano) en milijon frankov. Na 25. avgusta pa ni bilo o milijonu več sledu. Šest dni pozneje, ko je denar prejela je imela veliko lepo hišo, šest služabnikov in krasen avtomobil. 400.000 frankov je posodila direktorju pariškega gledališča, ki jih je izgubil za njo. 12.000 frankov je posodila zdravniku in ta je izgubil. Neki krasen žandarmerijski poveljnik si je »izposodil« pri njej 60.000 frankov in nikdar več ga ni videla. Neki drugi prijatelj jo je nagovoril, da vложи v restavrant 200.000 frankov. Restavrant je sedaj zaprt. V teku 20 dni je bila Mile Hofer zopet »suha«.

Glavni urednik: Radivoj Rehar.
Odgovorni urednik: Fran Voglar.

Bolesnim srcem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanim, da je naša draga mama, tašča, babica, gospa

Amalija Komavli roj. Mozetič

vdova po nadučitelju,

danes, dne 19. aprila 1921 ob 12. uri, v 64. letu svoje starosti, po dolgem bolehanju, previdena s sv. zakramenti, mirno v Gospodu zaspala.

Pogreb bo v četrtek ob pol 15. (pol 3.) uri iz hiše žalosti, Stolna ul. št. 1, na pokopališče.

Sv. maša zadušnica bo v petek ob 7. uri v stolni cerkvi.

Maribor, dne 19. aprila 1921.

Dr. Danilo Komavli, sin. Štefka por. Bratuž, Mara por. Mihorko, Adela, Valerija, Irma, hčerke. Ivan Bratuž, Ivan Mihorko, zeta. Milan Mihorko, vnuk. Zdenka Bratuž, vnučinja. 50

Mala oznanila.

Kontorist s prakso, več slovenske, nemške in italijanske korespondence, perfekten stenograf in strojepisec, išče službe. Ponudbe pod »Kontorist« na upravo lista. 548

Dobro ohranjene škornje za delo in nove bele čevlje št. 38 se ceno prod. Naslov v upravi. 547

Cigaretni papir Oieschau 100/100, 100/60, Abadie 400/60, 100/65 se kupi. Po nudbe pod »Cigaretni papir 1921« na upravo »Taborac«.

Laške motorno kolo (Motor-Reve), 2 cilindra, dobro ohranjeno, se prod. Dravska ulica 11, gostilna.

Novo došlo!

Letošnja egiptovska čebula
Oranže
Limone 549

Rožiči medeni
Fige v vencih
Fino namizno olje
Zahtevajte tenik!

Vinko Hmelak
Maribor. Slomškov trg

Naznanilo otvoritve!

Naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril v Frankopanovi ulici št. 9 z vsem v to stroko spadajočim delom dobro opremljeno

mizarsko delavnico.

Sprejemam vsakovrstna naročila in jih izvršujem po lasni želji naročnikov. Prevzemam vsa v mizarsko stroko spadajoča dela in izdelujem spalne sobe iz mehkega in trdega lesa in v raznovrstnih slogih po najnižjih cenah.

Za blagohotna naročila se priporoča

Anton Marušič, mizarski mojster
Frankopanova ulica 9. 546 3-1

Restavracija na južnem kolodvoru v Mariboru

se priporoča potujočemu občinstvu.

Priznana izborna kuhinja.
Pristna vina in sveže pivo.

Fr. Stickler.

Veletrgovina

Gaspari & Faninger

Maribor Drobnina, pletenina, galanterija
Aleksandrova c. 48. Samo na debelo!